

A Horthy-korszak a legújabb kutatások tükrében - új nézőpontok, érdekességek

Turbucz Dávid (BTK TTI)

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

Bevezetés

- politikatörténeti, hadtörténeti és diplomáciatörténeti megközelítés
- Trianon100: <http://www.trianon100.hu/>
- a Horthy-korszak története
- az egyéni kutatásom adatai: NKFIH PD 128500 (2018. okt. 1. – 2021. szept. 30.):

Jobboldali radikalizmus és konzervativizmus között.

Horthy Miklós, 1919-1931

Az előadás témái:

- historiográfiai áttekintés
- a közvetlen előzmények: 1918/1919
- a korszak kezdetei: 1919/1920
- Trianon: 1920
- a bethleni konszolidáció, a Bethlen-korszak: 1921-1931
- a politikai rendszer intézményei, működése, jellege: 1919-1944
- Gömbös és utódai: az 1930-as évek politikai folyamatai
- a területi revízió: 1938-1941
- a második világháború: 1941-1944
- a német megszállás: 1944

Historiográfia

- a Horthy-korszak hivatalos önképe:
  - a) az irredenta kultusz
  - b) a Horthy-kultusz
  - c) antibolsevizmus
  - d) antiszemitizmus
- 1945-1989: kommunista propaganda, szovjetizált történetírás
  - leleplező narratíva
- szakszerű(sődő) történetírás: az 1960-as évek második felétől
  - Ránki György, Vargyai Gyula, Pölöskei Ferenc, Ormos Mária, L. Nagy Zsuzsa, Romsics Ignác, Gergely Jenő és Pritz Pál

A közvetlen előzmények: 1918/1919

- **Hatos Pál:** *Az elátkozott köztársaság. Az 1918-as összeomlás és a forradalom története.* Jaffa, Budapest, 2018.
- **Révész Tamás:** *Nem akartak katonát látni?* Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, 2019.

A korszak kezdetei: 1919-1920

- a rendszerváltozás óta, mostanáig, nem voltak érdemi kutatások
- Clio Intézet:
  - a politikai erőszak kutatása: vörösteror, fehérterror, román megszállás
  - Bődők Gergely PhD disszertációja (Eger) a vörös- és a fehérterrorról
- saját kutatásom: kezdetleges katonai diktatúra

Trianon: 1920

- **Bódy Zsombor (szerk.):** *Háborúból békébe. A magyar társadalom 1918 után.* Budapest, 2018, MTA BTK. (Magyar Történelmi Emlékek. Okmánytárak. Trianon-dokumentumok és -tanulmányok; 2.)
- **Juhász Balázs:** *Trianon és az olasz diplomácia: Dokumentumok a békeszerződés előkészítéséről 1919-1920.* Budapest: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2018. (Magyar Történelmi Emlékek. Okmánytárak. Trianon-dokumentumok és -tanulmányok; 1.)
- **Simon Attila (szerk.):** *Csehszlovák iratok a magyar-szlovák államhatár kijelöléséhez (1918-1920).* Budapest: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2019. (Magyar Történelmi Emlékek. Okmánytárak. Trianon-dokumentumok és -tanulmányok; 3.)
- **Zeidler Miklós:** *A magyar békeküldöttség naplója. Neuilly – Versailles – Budapest.* A forrásszövegeket válogatta, az idegen nyelvű szövegeket fordította, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta: Zeidler Miklós. Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2017.

A bethleni konszolidáció, a Bethlen-korszak: 1921-1931

- **Paksa Rudolf:** *A magyar szélsőjobboldal története.* Jaffa Kiadó, Budapest, 2012.
- **Gyurgyák János:** *Magyar fajvédők. Eszmetörténeti tanulmány.* Osiris, Budapest, 2012.
- **Vonyó József:** *Gömbös Gyula és a hatalom. Egy politikussá lett katonatiszt.* Kronosz Kiadó, Pécs, 2018.
- saját kutatásaim: kezdetleges katonai diktatúra → konszolidáció

A politikai rendszer intézményei: 1919-1944

- Püski Levente kutatásai
- **Püski Levente: *A Horthy-korszak parlamentje*. Országgyűlés Hivatala, Budapest, 2015. (A magyar országgyűlések története)**

Gömbös Gyula és utódai: az 1930-as évek belpolitikai folyamatai

- **Vonyó József: *Gömbös Gyula és a hatalom. Egy politikussá lett katonatiszt.* Kronosz Kiadó, Pécs, 2018.**
- **Kerepeszki Róbert: *A „tépelődő gentleman”. Darányi Kálmán (1886-1939).* Kronosz Kiadó – Magyar Történelmi Társulat, Pécs – Budapest, 2014.**

A területi revízió: 1938-1941

- **Fedinec Csilla: „A magyar szent koronához visszatért Kárpátalja” 1938-1944. Jaffa, Budapest, 2015.**

A második világháború: 1941-1944

- *A magyar megszálló csapatok a Szovjetunióban. Levéltári dokumentumok 1941-1947.* Szerk.: Krausz Tamás – Varga Éva Mária. L'Harmattan, Budapest, 2013.
- **Ungváry Krisztián: Magyar megszálló csapatok a Szovjetunióban, 1941-1944. Esemény, elbeszélés, utóélet. Osiris Kiadó, Budapest, 2015.**

A német megszállás: 1944

- **Bartha Ákos: Bajcsy-Zsilinszky Endre. Életút és utóélet. MTA BTK Történettudományi Intézet, Budapest, 2019. (Magyar történelmi emlékek: értekezések)**

**Köszönöm szépen
a megtisztelő figyelmet!**

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM